

Erita
PRESS

Stratené

EVA URBANÍKOVÁ

Milovali. Moslima. Stali sa manželkami. Moslima.
Mali dieťa. A potom už nebolo nič také ako predtým.

Stratené

ISBN 978-80-89452-95-8

Stratené

EVA URBANÍKOVÁ

Eritan

STRATENÉ

Táto knižka vznikla za pomoci Kataríny Azab, ktorá svojho syna videla naposledy 18. novembra 2008. Odvtedy žije v Káhire a robí všetko preto, aby ho našla.

Viac informácií nájdete na
www.dobresrdcia.wordpress.com

Na začiatok

Jedna z vecí, ktoré v Káhire môjho chlapa fascinovali, bolo kapučíno servírované v hoteli pri raňajkách. Podávali mu ho v neobvykle širokej šálke, vyzerala ako ručne robená, mlieko v nej bolo vyšľahané dohusta ako šľahačka, vyzeralo nadýchane, čerstvo, stúpalo zo šálky do výšky. Pawel sa zabával tým, že naň položil kocku hnedého cukru a počítal sekundy, kým neklesla na dno šálky.

Rekord bol 23 sekúnd.

„To som ešte nevidel,“ krútil hlavou, keď potom lyžičkou miešal celý obsah šálky, aby sa mlieko, káva a cukor zliali do kombinácie, ktorú mal rád. Potom sa prestal usmievať a čašníka tretíkrát poprosil, aby doniesli kávu aj mne.

Tej žene vedľa neho.

Tak trochu blondíne.

V tričku s krátkym rukávom.

Veľmi sa im do toho nechcelo. Doniesť mi kávu, vodu alebo čaj. Aj fľašu vína doniesli večer len s jedným po-

három, napriek tomu, že sme za stolom sedeli traja – môj chlap a dve ženy. Niečo v zmysle - už keď ten Európan nevydrží bez alkoholu, tak dobre. Ale myslí to vážne, že bude popíjať so ženami?

Úsmevné. Iné. Ale vystihujúce...

Celý ten čas, čo sme strávili v Káhire, som vedome vnímala rozdiely v našich mentalitách.

Kvôli tomu som tam vlastne šla. Stretnúť sa so ženami, ktoré sa vydali za moslimov v domnienke, že prežijú rozprávkový život. So ženami z celej Európy, ktoré podľahli čaru Arabov, moslimov, na prvý pohľad vášnivých, sugestívnejších, srdečných, pozorných, spoločenských a prežívajúcich každú emóciu naplno. S tými, ktoré sa dobrovoľne začali zahalovať do závojov, konvertovali na islam a postupne zisťovali, že nie každá rozprávka má dobrý koniec...

Kedysi som čítala rozhovor s Emíre Khidayer, ktorá o arabskej kultúre napísala dve knihy. Jej otec bol z Iraku, mama zo Slovenska a po rozpade ich manželstva Emíre ostala s mamou v Piešťanoch. Otázka znela – a teraz len parafrázujem – sú obavy slovenských mám, ktorých dcéry sa zamilujú do Araba, opodstatnené? A Emíre odpovedala celkom jasne.

Sú.

Nepoznáme ich kultúru, nepoznáme ich náboženstvo. Nevieme, že náboženstvo ovplyvňuje každý krok v ich

STRATENÉ

živote, nevieme, že majú odlišné postoje k rodine a jej fungovaniu, k životu ako takému.

A o tom bude táto knižka.

Žiadne osočovanie, žiadne súdy.

Fakty. Zážitky. Roky prežité v inom svete.

Rozprávanie žien, ktoré som stretla alebo s ktorými som si písala.

Nikto nie je dobrý a nikto nie zlý. Sme len tak veľmi odlišní, že to proste väčšinou nefunguje.

Lebo s tou láskou moslima a Európanky je to tak ako s hotelovým raňajkovým kapučínom v Káhire, ktoré fascinovalo môjho muža. Naoko vyzerá výnimočne, chutne, pena hustá, až svojou konzistenciou vyráža dych. Ale keď sa napil, zvrátil čelo a sklamaný pachúťou, ktorá sa mu rozliezla po jazyku, šálku odložil.

„Chutí ako nafta,“ povedal ešte predtým ako siahol po plechovke s kolou.

Lenže keď na trpkú pachúť čudnej arabskej lásky prišli ženy, ktoré sú súčasťou nasledujúcich príbehov, bolo dosť neskoro.

Veď čítajte.

EVA URBANÍKOVÁ

Simona

Češka. Veselá kopa. Vtipná. Pomenúva veci pravým menom, používa slová, ktoré ma na mnohých miestach jej rozprávania rozosmiali. Môj chlap jej šokovane rozprával o tom, ako sme v Káhire zažili sviatok veľkej obety, po chodníkoch tiekla krv z práve zarezaných kráv a oviec, ich hlavy boli pekne naukladané na sebe a my sme popri nich v tridsaťpäťstupňovej horúčave kráčali do zmenárne po egyptské libry.

„To je nádhera, však?“ smeje sa a vraví, že to jej na Egypte učarovalo. Tá rozmanitosť. Rôznorodosť.

„A stovky satelitov na panelákoch,“ hovorím. „Vraj sa vyvíjajú aktivity na to, aby sa satelity namalovali rôznymi farbami. Aby Káhira nebola taká jednofarebná.“

„Mne rozhodne jednofarebná nepripadá. Je plná odtieňov, svetiel a ich odrazov, je plná tajomstiev, ktoré tam prežívajú stovky rokov a ďalšie stovky prežívať budú.“

*Taký je aj Simonin príbeh.
Zapínam diktafón.*

Pre mnohých ľudí je vek 45 rokov čas bilancovania.
Pre mňa to bol začiatok môjho nového života.

Presne toľko rokov som totiž mala, keď to všetko začalo.

Je veľmi dôležité povedať, že skôr ako sa to všetko stalo, ako u mňa začala táto „arabská jar“, tak to volám, som bola pre priateľov synonymom slobody. Slobodomyselná, vtipná, rada som filozfovala a dlhé hodiny som sa vedela s kamošmi baviť o konšpiračných teóriách. A bola som absolútny ateista! Učila som zemepis, nemčinu a telocvik na druhom stupni základnej školy, žila som v dome v malom meste, bola som rozvedená, od svojho najstaršieho som už mala prvé vnúča a tri ďalšie odrastajúce deti chodili na strednú školu. Vďaka tomu, že mám povahu, akú mám, som v pohode prežívala všetky problémy a starosti, ktoré som si väčšinou, tiež vďaka tomu, že mám povahu, akú mám, spôsobila sama. Peniaze boli vždy natenko, rad ľudí, ktorí čakali na platby z môjho účtu rástol, exekútori si ma podávali ako jointa a v schránke obálky s farebnými pruhmi snád' vo všetkých farbách dúhy. K tomu doma pubertálni jedinci, ktorí sa vôbec nepodobali tomu, čo som

STRATENÉ

si kedysi priniesla z pôrodnice a v práci sa vymenilo vedenie. Ten rok bol celý taký nejaký nanič, aj celkom intenzívne pokusy o nadviazanie akéhokoľvek vzťahu, ktorý by naplnil môj život, skončili totálnym fiaskom.

A v tejto situácii začína môj príbeh. Nie som si istá, či som bola celkom pri zmysloch, či som nebola trochu pomätená, ale to už je teraz celkom jedno.

Mám tendenciu ísť vždy proti vetru a to aj vtedy, keď to vôbec nemám v pláne. Všetko sa vždy nejako zamotá, napriek tomu, že úmysly mám čisté a úprimné, to mi ver. Takto sa zamotalo aj moje stretnutie s islamom, ktorý ma nikdy predtým veľmi nezaujímal, možno preto, že som vyrastala v období, kedy u nás toľko moslimov nebolo a neboli pre nás žiadnou hrozbou. A myslím to pejoratívne, aby sa nikto neurazil, že sa do niekoho navážam. Islam sa objavil v debatách s mojimi priateľmi, riešili jeho politiku, jeho výklad, jeho poňímanie ženy a všetky tie zvláštne a divné argumenty boli pre mňa dostatočným popudom na to, aby som sa dala na jeho štúdium. Teda neviem, či to, čo som robila, možno nazvať štúdiom - hodiny som presedela pri youtube.com, pri studnici poznania a objavovala som tajomstvá islamu. Prešla som cez kyselinou zohavené tváre, cez fanatické kázania Imáma odniekiaľ z Iránu, pozerala som na mužov s veľkými palicami nad mŕt-

vymi stvoreniami v bledomodrých burkách až som sa dostala k ukážkam z Koránu a k dojatým modliacim sa mužom na koberčekoch. Znelo to krásne, tajomne, zvláštne, ľúbivo, trochu zakázane, inak dobrodružne, fascinujúco. Ničomu som nerozumela, ale melódia a zvláštna atmosféra, ktorá z nej šla, ma dostala vlastne okamžite.

A tá reč!

A to písmo!

Keď mi potom prišla poštou prvá učebnica spisovnej modernej arabčiny, nebola som schopná ju pustiť z ruky. Po pár mesiacoch som už písala, aj čítala, síce ako prváčik, ale predsa! To si mala vidieť, aká som bola na seba pyšná! Bola som ohromne dôležitá. Kto k nám prišiel – a u nás doma je prakticky stále plno ľudí – ten ma obdivoval, aká som dobrá, šikovná, učenlivá a vzdelaná – a to sa dobre počúvalo, to mám rada, keď ma chvália, mojej dušičke to robí len dobre. A to popritom všetkom arabskom, čo ma fascinovalo. Nehovorím o šatke, ktorú moslimky nosia na vlasoch alebo cez tvár. Tá ma okúzľila, neviem, či som si myslela, že s ňou budem niečo extra, to sa mi ešte nechce ani samej pred sebou priznať, že prečo som vlastne po nej siahla. Asi to tak nejako bude - súvisí to so sebavedomím.

Aby som sa mohla zdokonaľovať v takej nepochopi-

STRATENÉ

teľnej reči, akou je arabčina, musela som rozprávať, to je jasné. Takže opäť prišiel na rad internet. Prvý, ktorého rodným jazykom bola arabčina a na ktorého som narazila, bol inžinier z Iraku, žijúci už 15 rokov v Mníchove. Bol vysoký, hnedooký a celkom pekný, to som zistila cez skype, ktorý som si založila. Mal moderné názory, ktoré sa s tými mojimi vôbec nepriečili. Bol to prvý moslim, na ktorého som vo svojom živote narazila celkom vedome. Lebo davy Arabov som už zažila, v roku 1982, keď som s kyticou v ruke na letisku vítala Kadáfiho. Iračan hovoril pekne. Boli sme spolu dosť často v kontakte, ja som si k tomu púšťala Korán a...

...ochorela som. Bol december, vonku hnusný čas, mne bolo fakt zle, schudla som asi päť kíľ, takže ma už vlastne ani nebolo riadne vidieť. (Ne)starostlivosť mojich potomkov vo mne vtedy vyvolávala obavy, či som ich aspoň trošku slušne vychovala (aj keď ja tvrdím, že štyri deti sa vychovať nedajú, to sa dá len prežiť). To, že ležím v posteli a nevládzem vôbec nič, im bolo viac-menej jedno a ja som sa prvýkrát sama seba pýtala, či môj prístup k nim bola naozaj správny. Či je naozaj dobré byť tou cool mamou, či slovo cool nie je len synonymom hlúpej, ľahkomyselnej a nedôslednej matky, ktorej sa nechce vychovávať. Za takú ma označovala moja mama a ja som v horúčkach premýšľala,

či nemala celý čas pravdu. Naraz som sa cítila osamele. Naraz som strašne chcela, aby niekto pri mne bol, niekto, kto by ma pohladil, objal a bol tu len pre mňa. Zatúžila som po iných dlaniach ako po tých, od mojich detí alebo od mojej mamy, ktorá ma, samozrejme, mala rada a objímala ma, keď mi bolo veľmi zle. Naraz, po ôsmych rokoch drobnými eskapádkami prerušovanej samoty, som chcela niekomu patriť.

Dokonalý stav mysle pre zakúpenie vlastného notebooku a pripojenie sa na sociálne siete.

Ja som vôbec netušila, koľko nás je! Myslím žien a dievčat lapených Arabom! Ja som si asi myslela, že som jediná, alebo že to nie je taký bežný jav, ako už bol. V tom čase som netušila vôbec nič o burkách a nikáboch a vízach a pasoch a pečiatkach a vplyvných rodinách a animátoroch a unesených deťoch! Len som chcela moslima, priam som bažila po úlohe pokorne žijúcej moslimskej manželky. Prečo? Možno to pramenilo v pocite zlyhania z toho, ako som žila dovtedy. Nedávalo mi to nejako zmysel, nevedela som sa v tom chaose vyznať. Stále som len oheň, rozumej príuser, a kým som si utrela čelo, už horelo na inom mieste. Islam áno. Ten mi zmysel dával. Mala som pocit, že som našla svojho Boha. Zmazal vo mne všetky hriechy a nepodarené životné kúsky, dal mi možnosť uchýliť sa

STRATENÉ

pod jeho ochranu s čelom prilepeným na čerstvo zakúpený bledomodrý modlitebný koberček.

Facebook je unikátna vec a moje náboženské diskusie nemali konca – stala som sa moslimkou. Pravidelne som sa modlila, bravčové akože fuuuuj, alkohol som aj tak nikdy moc nepila, zmenila som šatník. A potrebovala som už len toho Araba, ktorý by zo Simony s európskym priezviskom, kedysi vyhranenej ateistky a hippisáčky, urobil Simonu s priezviskom arabským, dnes moslimku a dokonalú manželku.

A to všetko, keď som mala 46 rokov!

Dnes, keď sa dívam dozadu, čudujem sa presne tak isto ako ty teraz!

Preruším ju a pýtam sa na deti. Pýtam sa na mamu. Boli predsa svedkom jej premeny, čo hovorili, ako reagovali?

Vtedy ti mi to bolo nejako jedno, povie po chvíli premýšľania. Akoby som bola vyhorená alebo čo. Keď žiješ s toľkými pubertálnymi deťmi sama, škála prúserov je tak široká, že sa ťa časom prestanú dotýkať... a do toho ešte tá moja mama. My si veľmi nerozumieme. Veľmi by som chcela, aby sme si dokázali normálne pokecať, ale každý pokus skončí zle, nedá sa s ňou roz-

právať normálne. Nemôžem povedať ani nevinnú vetu, napríklad, dnes je vonku krásne. Vzápätí totiž počujem – no, to si celá ty, staráš sa o to, aké je vonku počasie, namiesto toho, aby si riešila to a to a to... Celá moja komunikácia s ňou je tancovaním medzi črepinami, bolo to tak celé roky, takže postupne som stratila záujem sa s ňou rozprávať. Časom som už nevenovala pozornosť ani jej postojom a názorom. Lebo viem, že nech robím čokoľvek, vždy robím zle. Celé moje detstvo aj dospievanie bola veľmi dôsledná a veľmi prísna vychovávateľka, ale nikdy nie mamina. Taká tá normálna mamina, to chýbalo. Iste, má ma rada, ale po svojom... Takže, čo si ona alebo ktokoľvek iný mysleli o mojom pobláznení sa do islamu, mi bolo vtedy úplne ukradnuté.

Pýtam sa, či nebol islam únik. Pred tým všetkým, čo nemala celkom pod kontrolou. A Simona prikyvuje.

Arabský svet. Žila som ním, dýchala som ním, nemyslela som na nič iné. Potrebovala som pri sebe muža. Tak som sa prihlásila na moslimskú internetovú zoznamku. Keď moslimská, tak plná vzorných potenciálnych manželov, nie? Veľký omyl! Ja som len oči otvárala! Už počas prvej hodiny som mala asi 40 žiadostí o zoznámenie – Faisal, Ahmed, Mohammad, Haidar...

STRATENÉ

Mená, ktoré v tej dobe hladili moju novú arabskú dušičku. Ale okamžite som dostala pár faciek, lebo som zistila, že ten „ich“ islam je trochu iný od toho „môjho“ islamu. Jeden z tých týpkov po piatich minútach hovoru odo mňa chcel, aby som mu ukázala prsia. To bol pre mňa taký šok! Veď on bol moslim! Ja tiež! Ako to, že nemá rešpekt pred ženou v šatke? Druhý zašiel ešte ďalej, ten ma poprosil, aby som si vypla na skype obraz a zase zapla, že mu to nejako šumí. Urobila som, čo chcel a keď sa obraz znovu objavil, stál tam nahý so svojím „nádobíčkou“ v ruke. A ja namiesto toho, aby som ho okamžite, ale okamžite vypla, som kričala ako zmyslov zbavená a zakrývala si oči. Ako pubertáčka. Nie ako matka štyroch detí...

Muži na tej zoznamke sa delili na dve skupiny:

- chlapci okolo dvadsiatky, ktoré namiesto mojej tváre videli slovo vízum,
- sexuchtivé prasatá zo Saudskej Arábie.

Strašné sklamanie a prvá veľká trhlina v mojom moslimskom cítení. Ale stále som bola presvedčenou moslimkou, tak som si tento omyl vysvetlila tým, že na internete sa zgrupujú rôzni týpkovia a čudáci sú úplne v každej mentalite. Hľadala som tých pravých moslimov. Zasnávanie som komentovala statusy, viedla som virtuálne spory o pravdách a nepravdách, kázala som